

Příklad 1

S jakou minimální životností lze počítat u potrubí z oceli 11 375, které je namáháno vnitřním přetlakem $p = 0$ až 4 MPa s frekvencí 0,05 Hz. Tloušťka stěny potrubí je $h = 3$ mm a vnitřní poloměr $r = 100$ mm. Mez únavy oceli 11 375 při míjivém zatěžování je 200 MPa a koeficient bezpečnosti je nutné volit 1,4 (obvodové napětí trubky namáhané vnitřním přetlakem je $\sigma = \frac{p \cdot r}{h}$).

Příklad 2

Z oceli 16 341 (letecká jakost), jejíž mechanické charakteristiky jsou v tab. 2.1, je vyrobena součást, která je zatížena napětím $\sigma_m = 200$ MPa.

- Určete počet cyklů do porušení součásti v případě, že amplituda napětí $\sigma_a = 450$ MPa
- Napište vztah $\sigma_a \approx N_f$ pro uvedenou hodnotu středního napětí

Tab. 2.1

$R_{p0,2}$ / MPa	R_m / MPa	σ_f / MPa	A	$B=b$
1103	1172	1758	1643	- 0,0977

Příklad 3

- Hliníková slitina, která se používá pro stavbu draků letadel byla zkoušena v laboratoři na rezonančním únavovém zkušebním stroji. Zatěžovací cyklus byl symetrický. Při rozkmitu $\Delta\sigma = 280$ MPa došlo k únavovému lomu po 10^5 cyklů, při $\Delta\sigma = 200$ MPa po 10^7 cyklů. Předpokládejme, že časová mez únavy je popsána vztahem $\Delta\sigma (N_f)^a = C$, kde a a C jsou materiálové charakteristiky. Určete počet cyklů do porušení N_f v případě $\Delta\sigma = 150$ MPa.
- Součást z této slitiny byla použita v letadle a z provozních záznamů vyplynulo, že byla namáhána rozkmitem $\Delta\sigma = 150$ MPa a počet cyklů odpovídá hodnotě $4 \cdot 10^8$. Při revizi letadla byly provedeny nezbytné konstrukční úpravy tak, že součást bude namáhána dalších $4 \cdot 10^8$ cyklů. Co bylo účelem konstrukční úpravy?

(Nápověda: Úpravou došlo ke snížení rozkmitu $\Delta\sigma$, naším úkolem je vypočítat hodnotu rozkmitu. Výpočet

provedeme podle Minerova pravidla $\sum_j \frac{N_j}{N_{fj}} = 1$).

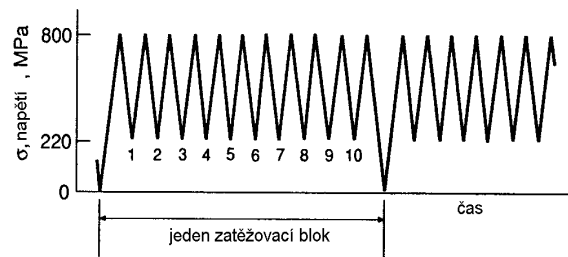
Diskutujte, jak se následující úpravy projeví na únavové životnosti součásti:

- vyleštění povrchu součásti;
- přítomnost otvorů pro nýty;
- významné střední tahové předpětí;
- korozivní atmosféra.

Příklad 4

Hladká součást vyrobená z oceli 16 341 je podrobena cyklickému namáhání. Jedná se o pravidelně se opakující zátěžný blok, schéma je uvedeno na obrázku. Odhadněte počet

bloků, po jejichž proběhnutí dojde k únavovému lomu součásti. (K odhadu použijeme Palmgrenovo Minerovo pravidlo).

Příklad 5

V případě odstavování rychlého jaderného reaktoru z důvodů nezbytné údržby a oprav dojde na povrchu některých součástí k poklesu teploty z 600 °C na teplotu 400 °C během doby kratší než 1 sek. Tyto součásti jsou vyrobeny z nerezavějící oceli a mají poměrně velký průřez. Teplota uvnitř těchto součástí zůstává na úrovni 600 °C několik sekund po začátku ochlazování. Nízkocyklová únava této oceli je popsána vztahem $N_f^{1/2} \cdot \Delta \varepsilon_{pl} = 0,2$, kde N_f je počet cyklů do porušení a $\Delta \varepsilon_{pl}$ je rozkmit plastické deformace. Odhadněte počet bezpečných odstavení reaktoru bez rizika vzniku trhlin případně vzniku lomu. (Koeficient tepelné roztažnosti této oceli je $1,2 \cdot 10^{-5} \text{ K}^{-1}$ a deformace na mezi kluzu při teplotě 400 °C je $0,4 \cdot 10^{-3}$).